

ภาคผนวก

1. ศัพทานุกรม

ศัพทานุกรม

หมายเหตุ : การใช้อักษรย่อท้ายคำ

บ.ว. = บุญสื่อ วันทายนต์

พ.ร. = พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525 ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2, สำนักพิมพ์
อักษรเจริญทัศน์, 2526

พ.ส.ร. = พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, บริษัท
รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด, 2524

- (นอกนั้น พึงค้นดูจากที่อ้างถึงในวงเล็บ หากไม่มีในวงเล็บเป็นของผู้เขียนเอง)

กระทำทางสังคม, การ - Social action

- การใช้ความเพียรพยายามร่วมกันของกลุ่ม หรือของคนจำนวนมาก จะโดยเจตนาหรือไม่ก็ตาม
- ความเพียรพยายามร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงสถาบันทางเศรษฐกิจและสังคม ความเพียรพยายามนี้ อาจจะทำในรูปขบวนการทางสังคม ที่มุ่งปฏิรูปสังคมในด้านต่าง ๆ เช่น ทางการเมือง ทางอุตสาหกรรม และทางสังคม (พ.ส.ร., 2524, น. 333)

กลไกทางจิต - mind mechanism

เป็นโครงสร้างทางจิตหรือแบบอย่างพฤติกรรมทางจิต ซึ่งเป็นที่ยอมรับกัน อันจะช่วย
ให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลมีการเตรียมตัวพร้อมและมีแนวทางในการกระทำสิ่งต่าง ๆ
อันเป็นความสามารถโดยอัตโนมัติทางจิตของบุคคล (พ.ส.ร., น.225)

กลวิธี/กลยุทธ์ - Tactics

- กลวิธี : วิธีพลิกแพลง โดยอาศัยความรู้ความชำนาญ
- กลยุทธ์ : การรบที่มีเล่ห์เหลี่ยม
: วิธีการต่อสู้ที่ต้องใช้กลอุบายต่าง ๆ
(พร., น. 56)

กล่าวขยของลัทธิ, การ - Securing the endorsement of people of prestige

เป็นการกล่าวขยของบุคคลในบุคคลหนึ่ง ซึ่งไม่ปรากฏตัวในที่นั้น ท่อนำบุคคลอื่น
โดยมีวัตถุประสงค์ให้นำไปบอกกล่าว

กายภาพ - Physic

มีความเป็นรูปธรรมที่สามารถสัมผัสถูกต้องทางกายได้

การควบคุมทางสังคม - Operation of Social control

กระบวนการที่บรรดาสมาชิกของกลุ่มสนับสนุนรูปแบบต่าง ๆ ของพฤติกรรมตามปรารถนา และยับยั้งรูปแบบต่าง ๆ อันไม่พึงปรารถนา (ประสงค์) (Metta Spencer, 1979, p.610) เป็นขั้นตอนหนึ่งใน 6 ของ Vat

การจลาจล, ความอลหม่าน - Riots

เป็นการก่อความวุ่นวาย ไม่สงบแก่สังคมโดยปราศจากกติกากฎและกฎเกณฑ์

การจัดระเบียบ/องค์การ - Organization

- กระบวนการที่จำแนกความแตกต่างของส่วนหนึ่งออกจากอีกส่วนหนึ่ง โดยให้แต่ละส่วนกระทำหน้าที่แตกต่างกัน และในขณะเดียวกันก็สร้างความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ภายในส่วนรวมทั้งหมดนั้นให้กระทำหน้าที่ประสานกัน
- องค์การ : หน่วยงานที่มีการจัดระเบียบงานตามกระบวนการ
(พ.ศ.ร., น. 249)

การเดินไป เดินมา - Milling

- เป็นลักษณะอย่างหนึ่งของพฤติกรรมด้านกายภาพ มักพบในระยะแรก ๆ ของการก่อสภาพฝูงชนขึ้น มีลักษณะที่วุ่นวายสับสน เป็นขบวนการย่อย ๆ ที่เกิดจากบรรดาสมาชิกฝูงชน ขบวนการที่ปราศจากการยอมรับนี้จะสะท้อนความรู้สึกของบรรดาสมาชิกที่มีต่อกันและกัน และสร้างตัวเราภายในที่เกิดจากความรู้สึกว่ามีความใกล้ชิดกันด้านกายภาพให้สับสน และก่อให้เกิดความรู้สึกว่ามีความวิกฤติเกิดขึ้น
(p. 258, Theodorson)

- การเคลื่อนไหวโดยปราศจากเป้าหมายของคนตามฝูงชน อันบ่งถึงภาวะแห่งความขัดแย้งวุ่นวายที่ปราศจากผู้นำ (p. 194, Fairchild)

- ในการก่อสภาพฝูงชน ระยะที่เริ่มต้นเกี่ยวข้องกับ ส่วนใหญ่มีกลุ่มก่อรูปเป็นขบวนการเล็ก ๆ มีการติดต่อกันกับแต่ละคนโดยมีความรู้สึกที่วุ่นวายสับสน และโดยที่มีสมมติฐานวนไปเวียนมา เช่นนั้น จึงเร้าให้เกิดความวุ่นวายสับสนต่อไป ถ้ายังคงดำเนินต่อไปอีกนานพอ กระบวนการก็อาจบรรลุจุดสูงสุดในรูปแบบของการแสดงบางประเภท เช่น ความแตกตื่น หรือการก่อความไม่สงบ (p. 205, T.F. Hault)

การทำลายกลไกที่ใช้ควบคุมทางสังคม-Breakdown in mechanism of social control

เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมประการหนึ่งในเมื่อกลไกต่าง ๆ ของระบบสังคมอ่อน
 คลาย และทำให้จะถูกทำลายลง ประชาชนอาจคลายความเชื่อถือในระบบสังคม
 และอาจสร้างเกณฑ์ขึ้นมาใหม่อีกก็ได้ ปรากฏการณ์ลักษณะนี้จะเกิดขึ้นเมื่อไรก็ได้ใน
 เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต่อกฎเกณฑ์ไม่ดำเนินการตามกลไกเหล่านั้น (บ.ว.)

การแพร่ติดต่อ-Contagion

- การกระทำระหว่างกัน โดยมีแรงกลหรือความรู้สึกที่แพร่จากบุคคลไปยังบุคคล
 อื่นยังผลให้เกิดการตอบสนองอย่างเดียวกัน (นัยพจนานุกรมศัพท์สังคมฯ
 น. 339)
- การกระจายความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ หรือรูปแบบต่าง ๆ ของพฤติกรรม โดย
 อาการที่ปรากฏออกมาทางอารมณ์ อย่างรวดเร็ว (Theodorson,
 George A. & Achilles G., p. 386)

การแพร่ติดต่อทางสังคม-Social Contagion

เป็นการกระทำระหว่างกันทางสังคม โดยที่แรงกลหรือความรู้สึกที่แพร่จากบุคคล
 ไปยังบุคคลอื่น ยังผลให้เกิดการตอบสนองอย่างเดียวกัน มักใช้ในสถานการณ์ที่
 เกี่ยวข้องกับความคลั่งไคล้ ความแตกตื่น หรือความระแวงใจ (พ.ส.ร.,
 น. 339)

การเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์และค่านิยม-Changed perspectives and values

ผลจากการนี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยมพฤติกรรมที่เคยประพฤติปฏิบัติมา อัน
 ผิดไปจากความเคยชินที่เคยพบเห็นมา เช่นสังคมของคนวัยรุ่นปัจจุบัน การให้การ
 ศึกษาอย่างกว้างขวางอันมีลักษณะการศึกษาเพื่อชีวิตเป็นต้น อาจทำให้ถูกมองไปใน
 ลักษณะสร้างบัณฑิตล้นงานเป็นต้น (บ.ว.)

การพยายามหาลักษณะส่วนตัวของฝ่ายตรงข้ามมาประจาน, การ-Attacking the personal character of one's opponents

เป็นการจับลักษณะเฉพาะตัวอันถือเป็นปมคอของฝ่ายตรงข้าม มากล่าวประจาน
 ทอมหาชน

การยืนยัน - Testimonials

- เป็นการพูดคงคำโดยแน่นแฟ้น
- การพูดรับรู้เห็นโดยแน่นอน
- การพูดย้ำหรือแจ้งให้รู้ขอเท็จจริง

(พ.ร., น. 659)

การรวมหมู่, สภาวะรวมหมู่ - Collectivity

เป็นการรวมกันชนิดหนึ่งซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรม อันเกิดจากความคิดทางนามธรรมของกลุ่มคน อาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า การรวมหมู่ในลักษณะนี้ เป็นภาพความคิดที่สร้างขึ้นมาจากความเชื่อของคนในสังคม และมักไม่เกี่ยวข้องกับหลักวิทยาศาสตร์ ตัวอย่างในทางนามธรรมได้แก่ ศาสนา ประชาชาติ ชนชน พรรค ฯลฯ

(พ.ส.ร., น. 2)

การลงมือปฏิบัติการ - mobilization for action

เป็นสภาพของฝูงชนที่รวมตัวกัน มีจรรยาภาพทางสังคมเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง (บ.ว.)

การสูญเสียทางสังคม - Social deprivation

เป็นการอยู่อย่างโดดเดี่ยว มีความคับข้องใจจากเหตุการณ์ อันเกิดจากปัญหาต่าง ๆ ทางสังคม เช่น ความยากจน อาชญากรรม เป็นต้น ซึ่งอาจนำไปสู่การแสวงหาทางออกจากภาวะขัดแย้งของประชาชนแต่ละคน ในรูปของฝูงชน (crowd) บ้าง ฝูงชนวุ่นวาย (mob) บ้าง เป็นต้น (บ.ว.)

เกิดขึ้นชั่วคราวชั่วคราว, เกิดขึ้นเฉพาะกิจ, เหตุการณ์เฉพาะกิจ - episodic

เป็นการเกิดขึ้นในบางครั้งบางโอกาส มากกว่าที่จะเกิดขึ้นตามปกติหรือเป็นประจำ

(Horton & Hunt, p. 373)

เกิดความรู้สึกหันทันที - Sense of urgency

- เป็นลักษณะของความเร่งด่วนฉับพลัน
- เป็นความรู้สึกที่ต้องทำบางสิ่งบางอย่างลงไปทันทีทันใดขึ้น โดยไม่มีการรีรอหรือประวิงเวลา และไม่จำเป็นต้องรอฤกษ์ยามหรือโอกาส

เกิดความรู้สึกที่ทันใจ – a sense of urgency

- เป็นสภาพความรู้สึกซึ่งต้องชักชวนใจกระทำการบางอย่างลงไปในขณะที่นั้น โดยไม่มีการรีรอหรือประวิงเวลาแต่อย่างใด

ไกล่เกลี่ย, การ – Mediation

: การเข้าไปเกี่ยวข้อง หรือเข้าแทรกแซง ที่ปกติใช้ในการระงับข้อพิพาท หรือหมายถึง การที่บุคคลหรือองค์กรตัวแทนเข้าไปอยู่กลางระหว่างบุคคลสองคนเพื่อชักข้อขัดแย้ง หรือสร้างความปรองดอง ทั้งนี้โดยไม่มีการใช้อำนาจบังคับ ไม่ว่าจะเป็นทางตรง หรือทางอ้อม (พ.ส.ร., น. 227)

ขนาด – Size

- เกณฑ์ที่กำหนดไว้
  - ลักษณะของรูปที่กำหนดสังเกตได้
- (พ.ร., น. 124)

ขบวนการโต้แย้ง – counter movement

: ขบวนการที่แสดงความเห็นแย้งกัน (พ.ร., น. 357)

ขบวนการทางสังคม – social movement

: การกระทำที่มีความต่อเนื่องในลักษณะหนึ่งของกลุ่ม มีจุดหมายที่ค่อนข้างแน่นอน ร่วมกันดำเนินการตามกำหนดการที่วางไว้ และมุ่งไปสู่ความเปลี่ยนแปลงแบบอย่างของสถาบันสังคมที่เป็นอยู่ (พ.ส.ร., น. 352)

ขบวนการทางสังคมเฉพาะกิจ – specific social movement

: ขบวนการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเจาะจงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (พ.ร., น. 248)

ขบวนการทางสังคมคานองค์กรต่าง ๆ – Social movement organization

: ขบวนการทางสังคมที่จำแนกความแตกต่างของส่วนหนึ่งออกจากอีกส่วนหนึ่ง โดยให้แต่ละส่วนกระทำหน้าที่แตกต่างกัน และในขณะเดียวกันก็สร้างความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ภายในส่วนรวมทั้งหมดนั้นให้กระทำหน้าที่ประสานกัน (พ.ส.ร., น. 249)

ขบวนการทางสังคมค่านอุตสาหกรรม-Social movement Industries

1. ขบวนการทางสังคมเกี่ยวกับการจัดระเบียบของการผลิตในสังคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่ โดยหมายถึงกิจการขนาดใหญ่ที่รวมเอากิจการต่าง ๆ เข้าไว้ใน การควบคุมอันเดียวกัน เช่น การธนาคาร การประกันภัย การก่อสร้าง และงานอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน ขบวนการทางสังคมประเภทนี้ปรกติมักจะหมายถึง การดำเนินงานทางค่านอุตสาหกรรมที่ใช้เครื่องจักร รวมทั้งกลวิธีการผลิตที่รุดหน้า และต้องอาศัยแรงงานคนจำนวนมากพร้อม ๆ กัน ภายใต้การจัดการและควบคุมเดียวกัน (พ.ศ.ร., น. 187)
2. ขบวนการทางสังคมเกี่ยวกับการทำสิ่งของเพื่อให้เกิดผลประโยชน์เป็นกำไร
3. ขบวนการทางสังคมเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจขนาดใหญ่ที่ต้องใช้แรงงานและทุนมาก
(พ.ร., น. 912)

ขบวนการปฏิรูป-Reform movement

เป็นขบวนการปรับปรุงสถาบัน กฎหมาย ประเพณี หรือแบบอย่างใด ๆ ในสังคมให้สอดคล้องกับความจำเป็นที่เกิดขึ้นใหม่ในสังคม โดยเน้นการเปลี่ยนแปลงใน ค่านการหน้าที่ ขบวนการนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงบ้าง แต่ไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงอย่างตอนแรกของไทย โดยเฉพาะในรูปที่มีการใช้กำลังรุนแรงทำลายโครงสร้างเดิม การปฏิรูปมุ่งจะบรรเทาความทุกข์ยาก และแก้ปัญหาความไม่สมดุลต่าง ๆ ในสังคม โดยไม่พยายามเปลี่ยนโครงสร้างหลักของสังคม (พ.ศ.ร., น.299-300)

ขบวนการปฏิวัติ - Revolutionary movement

ขบวนการเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคมอย่างกวาดล้างและอย่าง กระหึ้นหั่น หรือการเปลี่ยนแปลงลักษณะสำคัญของโครงสร้างสังคม ซึ่งวิธีการนั้น อาจจะมี ความรุนแรงหรือไม่รุนแรงก็ได้ หรืออาจเป็นการเสียระเบียบทางสังคม เป็นการชั่วคราว หรือไม่เสียระเบียบก็ได้ สาระสำคัญของ การปฏิวัติคือการเปลี่ยนแปลงอย่างกระหึ้นหั่น มีใช้การจลาจลวุ่นวาย ซึ่งมักจะเป็นลักษณะที่ติดตามมา (พ.ศ.ร., น.311)

ขบวนการมวลชน - Mass movement

: เป็นกลุ่มที่ขบวนการกลุ่มหนึ่งที่น่ามาใช้กับปรากฏการณ์ ซึ่งเกิดจากความเคลื่อนไหวของคนจำนวนมากที่รู้สึกไม่พอใจในระบบสถาบัน หรือลัทธิทางสังคมที่ใช้ในขณะนั้น วิจารณ์และการใช้เหตุผลของคนเหล่านี้จะถูกครอบงำด้วยอารมณ์ และทุกคนมีแนวโน้มที่จะพากันตามผู้นำที่รุนแรงอย่างหน้ามึนตามัว (พ.ส.ร., น.221)

ขบวนการ "มูนี" - "Moonie" Movement

: ขบวนการเกี่ยวกับศรัทธาความเชื่อทางศาสนา โดยการผนวกเอาความเชื่อขั้นพื้นฐานบางอย่างของศาสนาคริสต์นิกายที่มีหลักคำสอนเข้ากับลักษณะสำคัญ ๆ บางอย่างของศาสนาตะวันออก เพื่อให้เข้ากันได้และเป็นที่ยอมรับกันในสังคมสมัยใหม่

ขบวนการสังคมดัดแปลงแก้ไขใหม่ - Revisionary Social movement

: เป็นขบวนการทางสังคมอีกประเภทหนึ่งซึ่งพยายามเปลี่ยนแปลงระเบียบที่มีอยู่เพียงบางส่วนหรือเล็กน้อย แต่ไม่คุกคามตัวระเบียบข้อบังคับเอง

ขบวนการสังคมปฏิกิริยา - Reactionary Social movement

: เป็นขบวนการทางสังคมประเภทหนึ่ง ซึ่งยึดมั่นอยู่กับวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ของอดีต และพยายามที่จะให้สังคมส่วนใหญ่กลับไปรับค่านิยมเก่า ๆ

ขบวนการสังคมปฏิวัติ - Revolutionary Social movement

: เป็นขบวนการทางสังคมอย่างหนึ่งที่พยายามที่จะกระจายกฎต่าง ๆ ทางสังคมที่มีอยู่ทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมด และจัดให้เข้ากับระเบียบที่เห็นว่าเหมาะสมหรือสมควรมากกว่า

ขบวนการสังคมแสดงออก - Expressive Social movement

: เป็นขบวนการทางสังคมประเภทหนึ่ง ซึ่งย้ำความรู้สึกพอใจหรือความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นเฉพาะตัวบุคคล และเกิดขึ้นตามรูปแบบที่จะไม่ให้มีที่ว่างบางแห่งหรือให้คนเบนความไม่พอใจอย่างใหญ่หลวงไปจากวิถีชีวิตของตน

ขบวนการสังคมอนุรักษ - Conservative Social movement

: เป็นขบวนการสังคมอีกแบบหนึ่ง ซึ่งพยายามรักษาระดับค่านิยมต่าง ๆ ของสังคม

ขบวนการแสดงออก — Expressive movement

ขบวนการที่แสดงความรู้สึกนึกคิดออกมา (พ.ร., น. 825)

ขบวนการ "หเรกฤษณะ" — "Hare Khrishna" Mission

เป็นขบวนการทางสังคมที่เกี่ยวกับคติความเชื่อทางศาสนาขบวนการหนึ่ง อันเกิดจากความขัดแย้งและการเมืองในสหรัฐอเมริการะหว่างคนกลุ่มต่าง ๆ ในขณะเดียวกัน ความเจริญด้านเทคโนโลยี ทำให้คนอเมริกันร่ำรวยมีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจมาก ในทางตรงกันข้ามประชาชนเกิดความอ้าว้าง โศกเศร้า ซากที่พึงพอใจ และโคมิผู้นำเอาคำสอนทางศาสนาฮินดูใหม่ไปประยุกต์เข้ากับสังคมอเมริกัน โดยจัดตั้งเป็นขบวนการขึ้นเรียกว่า ขบวนการหเรกฤษณะ

ขั้นปฐมวัย — Incipieny

เป็นระยะเริ่มต้นของขบวนการทางสังคม โดยบรรดาผู้ประสมปัญหาอาจมารวมตัวกัน จนก่อสภาพขบวนการทางสังคมได้

ขั้นรวมตัวกัน — Coalescence

เป็นระยะที่สองของการรวมตัวกันเพื่อก่อสภาพขบวนการทางสังคม เป็นระยะที่มีการคัดเลือกบุคคลผู้ที่จะมาเป็นหัวหน้ากลุ่ม หรือผู้แทน และในขณะเดียวกันก็พยายามส่งเสริมนโยบายและชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ ให้แพร่หลายออกไป

ขาดแคลนหรือมีรูปแบบทางสังคมไม่แน่นอน — absence or weakness of social forms

เนื่องจากสังคมไม่ได้กำหนดหรือวางรูปแบบการแสดงออกทางพฤติกรรมของสังคมที่แน่นอนไว้ เมื่อเผชิญเหตุการณ์ที่ไม่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้า ทำให้สมาชิกไม่อาจแสดงออกทางพฤติกรรมอันเหมาะสมกับสภาพสังคมนั้น ๆ ได้ (บ.ว.)

ข่าวลือ — Rumor

ข่าวที่พูดกันทั่วไป แต่ยังไม่มียืนยันได้แน่นอน (พ.ร., น. 726) ไม่น่าเชื่อถือใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงทางการไม่ได้

เข้าร่วมเหตุการณ์, อยู่ในเหตุการณ์ — Precipitating incident

- เหตุการณ์ซึ่งก่อรูปแบบอย่างหนึ่งของพฤติกรรมรวมหมู่ขึ้น (Stewart, p.572)
- เป็นขั้นตอนหนึ่งใน 6 ของ Vat

ความกดดัน — Pressure

: เป็นวิธีการใช้ความเพียรพยายามเรียกร้องให้บุคคล หรือกลุ่มบุคคล หรือรัฐบาล
กระทำการในทางที่ตนต้องการ (พ.ส.ร., น.358) เช่น กรณีคนไปชุมนุมเรียกร้อง
ที่หน้าทำเนียบรัฐบาล เป็นต้น

ความขัดแย้งค่านิยม — Value Conflict

: ความไม่ตกลงกัน (ขัดแย้ง) ขึ้นพื้นฐานระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในค่านเป้าหมาย
นโยบาย และค่านิยม (Hess & others, p. 605)

ความคลั่งนิยมชั่วขณะ — Fad

: ความนิยมที่เกิดขึ้นชั่วระยะเวลาสั้น ๆ หรือความสนใจสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่ผ่าน
เข้ามา เช่น ภาษาพูด ความประหลาด การแต่งกาย เป็นต้น และสามารถกระจาย
ไปได้อย่างรวดเร็ว เมื่อมีการกระตุ้น หรือตั้งใจให้เอาอย่างกัน (พ.ส.ร.,
น. 142) เป็นพฤติกรรมที่ไม่ค่อยจะมีเหตุผล

ความแรงถี่ — Frequency

: บอกระยะหรือช่องว่างซิก ๆ กัน ให้รู้ช่วงหนึ่งมีความแรงถี่หรืออัตราแรงถี่ที่ปรากฏ
ในขณะนั้นมากน้อยเพียงใด

ความเชื่อที่ระบาคในฝูงชน — Generalized belief

: ความเชื่อที่ยึดถือกันมาอย่างกว้างขวางในสังคม หรือกลุ่มสังคมอื่น ๆ
(Stewart, p. 568)

ความตั้งใจ — Polarization

: เป็นศูนย์รวมความตั้งใจของประชาชนที่ถูกเร้าหรือจูงใจจากสภาพแวดล้อม อันเป็น
เหตุทำให้มารวมตัวกันและแสดงออกทางพฤติกรรมขึ้น

ความแตกตื่น - panic

ในทางเศรษฐกิจหมายถึงภัยพิบัติในตลาดการเงิน เมื่อสินเชื่อบางความเชื่อถือ อาจจะเกิดขึ้นในรูปทุกคนรีบไปถอนเงินออกจากธนาคาร การกักตุนสะสมเงิน หรือ การโยกย้ายเงินออกนอกประเทศ คำนี้ยังใช้กับกับภาวะของความตื่นตระหนก และความสับสน ซึ่งเกิดขึ้นในเมื่อฝูงชนคิดว่าตนเองตกอยู่ในอันตราย และไม่สามารถควบคุมตนเองได้ (พ.ส.ร., น. 252 - 253)

ความบ้าคลั่ง, ความคลั่งไคล้ - Craze

- หลงใหลหรือมัวเมาในสิ่งนั้น ๆ จนผิดปกติ มักนิยมชมชอบสะสมสิ่งของต่าง ๆ ไว้มากจนเกินความจำเป็น ตลอดจนนิยมชมชอบพฤติกรรมบางอย่างมากมายจนคิดเป็นนิสัย
- หมกมุ่นในสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนเกินไป เช่น คลั่งอ่านหนังสือ คลั่งเล่นกลว้ายไม้ (พ.ร., น. 173)
- เป็นพฤติกรรมที่ปราศจากเหตุผลมากที่สุด

ความปราศจากพิธีสถาน - Normlessness

สภาพสังคมที่อยู่ภายใต้เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นโดยมิได้คาดฝันหรือวางแผนไว้ล่วงหน้า ทำให้ไม่อาจนำพิธีสถานมาใช้ควบคุมสังคมได้ (บ.ว.)

ความเป็นปึกแผ่น, ความเป็นเอกภาพ - Solidarity

ความประสานผืนแน่นภายในของกลุ่ม เป็นบูรณภาพของกลุ่ม ซึ่งเกิดจากส่วนประกอบที่เชื่อมรวมเข้าด้วยกัน (พ.ส.ร., น. 377)

ความระส่ำระสายทางสังคม/ความไม่สงบทางสังคม/ความวุ่นวายทางสังคม - Social unrest

การที่คนจำนวนมาก มีความรู้สึกไม่สงบหรือกระวนกระวายใจ อันเป็นผลเนื่องมาจากความขัดข้องใจนานาประการที่เกิดขึ้นเสมอ ๆ เป็นเวลาช้านาน และจากการปรับตัวไม่ได้ แต่ไม่ถึงกับเป็นวิกฤตการณ์รุนแรง ความรู้สึกนี้เกิดขึ้นเพราะไม่มีการวิเคราะห์ปัญหา ไม่มีวิธีแก้ปัญหามา หรือขาดทรัพยากรทางสังคมพอเพียงที่จะแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ ความระส่ำระสายอาจปรากฏในรูปของการที่คนไม่มีความตั้งใจทำงาน การหย่าร้าง ความมั่งงายในไสยศาสตร์ ฯลฯ อันอาจนำไปสู่การกระทำที่ผิดปกติ เช่น อาชญากรรมหรือการปฏิวัติ ฯ (พ.ส.ร., น. 408)

ความสันตึก, ทักษะ – Skill

: ความมีฝีมือคล่องแคล่วหรือวิสัยความสามารถในการปฏิบัติงานเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง
 ความสันตึกนี้เป็นศิลปะที่เรียนรู้โดยการฝึกฝนอบรม และการที่จะรักษาความสันตึกไว้ได้หรือไม่ขึ้น ย่อมแล้วแต่สมรรถภาพหรือการฝึกฝนของผู้คน (ท.ส.ร., น.332)

ความสัมพันธ์เชิงขัดแย้ง – Conflict relation

: เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่ลงรอยเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ค่านิยมขัดกัน – Conflicting values

: ค่านิยมที่ขัดกันกับเป้าหมายตรงกันข้าม (Bernard Phillips, 1979, p. 510)

โครงสร้างที่เป็นแรงกดดัน – Structural Strain

: ความเครียด ซึ่งบ่งชี้ว่า เมื่อส่วนต่าง ๆ ของระบบสังคม ไม่ปฏิบัติการ หรือไม่
 คอยปฏิบัติการ โดยความเหมาะสม หรือให้ลงรอยเข้ากันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
 ใดกับส่วนต่าง ๆ อื่น ๆ (Stewart, 1978, p. 575)
 เป็นขั้นตอนหนึ่งใน 6 ของ Vat

โครงสร้างที่เป็นแรงเสริม-แรงจูงใจ – Structural conduciveness

- โครงสร้างทางสังคมที่มีส่วนช่วยสนับสนุนหรือต่อต้านพฤติกรรมรวมหมู่ ส่วนใหญ่มักปรากฏในสังคมสมัยใหม่ สังคมอุตสาหกรรมหรือสังคมเมืองหลวง มากกว่าสังคมชนบทที่มีความเคร่งครัดในแบบประเพณี
- เป็นขั้นตอนหนึ่งในหกของทฤษฎีเพิ่มค่านิยมของ Smelser (Vat)
- เป็นเงื่อนไขหนึ่งของพฤติกรรมรวมหมู่

จดหมายลูกโซ่ – Chain letter

: จดหมายที่ผู้ส่งเขียนแจ้งความประสงค์ให้ผู้รับเขียนต่อส่งผู้รับอื่น ๆ โดยวิธีการปฏิบัติเช่นเดียวกัน

จรรยาภาพ - Mobilization

: ในเรื่องพฤติกรรมรวมหมู่, การโฆษณาชวนเชื่อ จะมีประสิทธิภาพ ต้องขึ้นอยู่กับบรรดานักกิจกรรมที่สามารถโน้มน้าวจิตใจ อันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป และต้องมีความพยายามที่จะได้รับการสนับสนุนจากชุมชน (Stewart, p. 571)

จิตรวมหมู่ - Collective mind

: ยอดรวมของปฏิกิริยาของคนตั้งแต่สองคนขึ้นไป เมื่อเผชิญปรากฏการณ์หรือวิกฤตการณ์ ปฏิกิริยานี้ จะเป็นไปตามเหตุผลหรือไม่ก็ได้ (พ.ศ.ร., น. 69)

ความมีจิตใจรวมหมู่, สภาวะจิตรวมหมู่, จิตใจรวมหมู่ - Collective mentality

เป็นสภาพของจิตใจฝูงชนที่ได้รับการแพร่ติดต่อ

จิตวิทยาฝูงชนบ้าคลั่ง - mob Psychology

: เป็นวิทยาการที่ว่าด้วยจิตของฝูงชนวุ่นวาย โดยการทำความเข้าใจกระบวนการของจิต ที่ถูกการแพร่ติดต่อมีอิทธิพลครอบงำ และผู้รับเกิดความรู้สึกเช่นเดียวกัน

ช่องว่างระหว่างวัย - Generation gap

: ช่องว่างระหว่างอายุที่แตกต่างกันของคนแต่ละช่วงวัย ส่วนใหญ่จะเป็นความแตกต่างกันของอายุคนที่ต่างกัน ในลักษณะที่เป็นแนวคิดหรือแนวตั้ง เช่นช่วงอายุแตกต่างกันระหว่างบิดามารดากับบุตรธิดา, หลานกับป้าตายาย เป็นต้น

ขบวนคน, การ - Band Wagon

: หมู่ชนที่มารวมกันอยู่หนาแน่นหรือหมู่ชนที่มารวมกันมาก ๆ (พ.ร., น. 271)

ใช้คำที่มีลักษณะเชื่อมโยง, การ - Transfer

: ระบุเป็นการใช้คำที่มีลักษณะเข้าเป็นเรื่องเดียวกันหรือประสานกันได้

ใช้คำพังเพยและคำพูดที่พูดกันจนติดปาก, การ - Uses of Slogans and Catch words
 :เป็นการรู้จักนำคำพังเพยและคำพูดที่ใช้พูดกันจนติดปากมาใช้ อันเป็นการแสดงให้
 เห็นการรู้จักใช้ถ้อยคำอันเป็นประโยชน์ และสร้างความประทับใจและความทรงจำ
 แก่ผู้ฟัง

ใช้ดนตรี รูปภาพ ฯลฯ เพื่อให้เกิดความสะเทือนอารมณ์อย่างสูง, การ - Use of highly
 emotional music pictures etc.
 :เป็นวิธีการนำอุปกรณ์บางอย่างมาใช้เพื่อให้เกิดความเร้าใจ และสะเทือนใจ

ใช้ถ้อยคำไพเราะวิเศษ, การ - Glittering Generalities
 :เป็นการนำถ้อยคำที่ฟังแล้วระรื่นหู น่าฟัง มาใช้

ใช้ประเด็นง่ายเกินความเป็นจริง, การ - Oversimplification of issues
 :เป็นการนำประเด็นหรือหัวข้อพื้น ๆ อันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปมาใช้ โดยอาจจะมีความ
 เห็นแย้งหรือสร้างสิ่งกีดขวางใหม่จากประเด็นนั้น ๆ ให้ผิดแผกไปจากที่เข้าใจกัน
 มาแต่เดิม

ใช้ลักษณะที่แสดงถึงความสัมพันธ์ใกล้ชิด, การ - Plain Folks
 :เป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่รู้จักนำลักษณะของบางสิ่งบางอย่างที่มีความสัมพันธ์กันอย่าง
 ใกล้ชิดมาใช้ให้เกิดประโยชน์

ใช้สัญลักษณ์ที่ปรับเข้ากับอารมณ์ของผู้รับสาร, การ - Use of emotional toned symbols
 :เป็นการใช้สัญลักษณ์หรือเครื่องหมายใช้แทนการบางอย่าง อันเป็นที่รู้จักกัน ถูกใจ
 หรือเข้ากับอารมณ์ของผู้รับสาร

เดินไปเดินมา, การ - Milling
 :เป็นการเคลื่อนไหวที่ปราศจากเป้าหมายของคนที่อยู่ในฝูงชน อันมุ่งถึงสภาพความ
 วุ่นวายที่ปราศจากผู้นำ (H.P.Fairchild, 1970, p.194)

ตัดการแข่งขัน - Excluding competition

: เป็นวิธีการปฏิบัติอย่างหนึ่งที่ใช้ในการกำจัดคู่แข่งหรือฝ่ายตรงข้ามด้านความคิด โดยที่ฝ่ายหนึ่งเสนอแนะความคิด แต่ขาดอุปกรณ์ที่จะช่วยในการเผยแพร่ แม้จะเป็นการโฆษณาชวนเชื่อที่เน้นหนักด้านใดด้านหนึ่งก็ตาม ดังกรณียามสงครามหรือการปฏิบัติ รัฐบาล ซึ่งฝ่ายที่ก่อการมักปิดข่าวของฝ่ายตรงข้าม เพื่อไม่ให้รับข่าวสารและไม่ได้มีโอกาสเปรียบเทียบเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วย

ทัศนคติ - Attitude

- แนวความคิดเห็น (พ.ร., น. 389)
- แนวโน้มที่บุคคลได้รับมาหรือเรียนรู้มา และกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสัมพันธ์หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อบางสิ่งบางอย่าง หรือต่อบุคคลบางคน ท่าทีหรือทัศนคตินี้เห็นได้จากพฤติกรรม ซึ่งอาจเป็นแบบเข้าสู่หรือถอนตัวออกก็ได้ (พ.ส.ร., น. 33)

ทัศนคติ, ท่าที, เจตคติ - Attitude

- แนวความคิดเห็น (พ.ร., น. 395)
- แนวโน้มที่บุคคลได้รับมาหรือเรียนรู้มา และกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสัมพันธ์หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อบางสิ่งบางอย่าง หรือต่อบุคคลบางคน ดังจะเห็นได้จากพฤติกรรม ซึ่งอาจเป็นแบบเข้าสู่ (Approach) หรือถอนตัวออก (withdrawal) ก็ได้ (พ.ส.ร., น. 33)

ทัศนคติเชิงลบ - negative attitude

: เป็นทัศนคติที่แสดงความรู้สึกออกมาในแนวตรงกันข้าม

ทฤษฎี - Theory

: ลักษณะที่คิดคาดเอาตามหลักวิชา เพื่อเสริมเหตุผลและรากฐานให้แก่ปรากฏการณ์หรือข้อมูลในภาคปฏิบัติ ซึ่งเกิดขึ้นมาอย่างมีระบบ (พ.ร., 2525, น. 382)

ทฤษฎี-Theory

- หลักการหรือ/ข้อกำหนดที่กำหนดขึ้นมาใช้เป็นแนวในการทำความเข้าใจเรื่องนั้น ๆ
- การวางนัยทั่วไปหรือข้อสรุปที่ใช้ได้ทั่วไป เพื่ออธิบายเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (ที่ต้องการ) (นัยพจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา)

ทฤษฎีการแพร่ติดต่อ-Contagion Theory

เป็นแนวคิดของ Gustav Le Bon ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมรวมหมู่ทฤษฎีหนึ่ง อันว่าด้วยการระบายความรู้สึกจากบุคคลหนึ่งสู่อีกบุคคลหนึ่ง อันทำให้ผู้รับเกิดความรู้สึกเช่นเดียวกัน โดยตั้งอยู่บนสมมติฐานว่า คนซึ่งตามปกติมีความสุภาพเรียบร้อย แต่อาจเปลี่ยนสภาพเป็นคนที่ไร้เหตุผล และก่อความรุนแรงได้ เมื่อเข้าร่วมกับฝูงชน (p. 496, Smelser)

ทฤษฎีเข้ากันได้-Convergence Theory

เป็นมโนทัศน์ที่ว่า สังคมที่มีความเคร่งครัดทางประเพณี จะมีความคล้ายคลึงกับอีกสังคมหนึ่งที่มีความใกล้ชิดกันมากเหมือนว่า สังคมเหล่านั้นมีความทันสมัยทัดเทียมกัน (Ibid) ดังกรณีที่ยื่น 2 กลุ่มที่อยู่แยกเป็นอิสระ โดยไม่เคยมีการติดต่อเกี่ยวข้องกันเกิดมีลักษณะที่พ้องกัน (พ.ส.ร., น. 85)

ทฤษฎีค่านิยมเพิ่ม-Value - Added Theory (Vat)

เป็นทฤษฎีหนึ่งซึ่งแบ่งพฤติกรรมรวมหมู่ออกเป็น 6 ขั้นตอนด้วยกัน แต่ละขั้นตอนเป็นฐานที่ให้ขั้นตอนต่อไป (Smelser, 1981, p. 501)

ทฤษฎีต่อต้านทางการเมือง-Political Protest Theory

เป็นทฤษฎีหนึ่งซึ่งอธิบายพฤติกรรมรวมหมู่เสมือนเป็นการกระทำร่วมกันของประชาชนที่มีสำนึกทางการเมือง ซึ่งมักเป็นที่รู้กันหรือเข้าใจกันก็อย่างแจ่มแจ้ง (are disillusioned) กับเนื้อหาบางอย่างของสังคม (P.499, Smelser)

ทฤษฎีที่สเถียรน้อย - Emergent - Norm Theory

: เป็นทฤษฎีพฤติกรรมรวมหมู่ทฤษฎีหนึ่งอันตั้งอยู่บนสมมติฐานรวมเลยไปถึงการติดต่อกันซึ่งประชาชนต่างพึ่งพาหาความแน่นอนเบื้องต้นของสถานะและปทัสฐานต่าง ๆ ทางพฤติกรรม รวมทั้งสิ่งซึ่งกลายเป็นพื้นฐานของพฤติกรรมรวมหมู่ (Smelser Neil J. 1981, p. 497)

ทำสำนึกรวมหมู่ให้แจ่มแจ้ง, การ-Clarification of the Collective Consciousness

: เป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของขบวนการทางสังคม โดยการพัฒนาแนวความคิดที่มีถูกนำมาใช้ในการอธิบายปัญหาต่าง ๆ ทั้งสังคม อันรวมไปถึงความสำคัญด้านชั้นชนของมาร์กซ์ด้วย นั่นคือบรรดาสมาชิกต่างมีความสนใจร่วมกัน โดยพยายามตีความหมายทางสังคมให้กระจ่างแจ่มชัด และเริ่มมีการสังเกตข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ไม่เคยสนใจมาก่อน ดังกรณีขบวนการของสุภาพสตรีเป็นตัวอย่าง

เทคนิค - Technique

: ศิลปะหรือกลวิธีเฉพาะวิชานั้น (พ.ร., น. 402)

นักชาตินิยม/พวกนิยมเชื้อชาติ - racist.

: กลุ่มชนที่มีปรัชญาหรือลัทธิที่เน้นความสำคัญของลักษณะของเชื้อชาติ และสนับสนุนการใช้ลักษณะเชื้อชาติเป็นข้ออ้างสำหรับการกระทำของกลุ่มระหว่างกลุ่ม (พ.ส.ร., น. 292)

แบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย, การ-Fragmentation.

: เป็นการแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย หลังจากขบวนการได้บรรลุถึงเป้าหมายแล้ว

ประกาศให้การสนับสนุนอย่างเปิดเผยในหมู่ประชาชนด้วยกัน, การ-Claiming wide support among the people.

: เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมอย่างเปิดเผยโดยการให้การสนับสนุนการกระทำหรือกิจการใด ๆ ของบุคคลโดยบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันในสังคม ให้เป็นที่ปรากฏและยอมรับในหมู่ประชาชน

ประเด็น-Issue

; ข้อความสำคัญของเรื่องที่แยกหยิบยกขึ้นพิจารณา (พ.ร., น. 503)

ปทัสถานทางสังคม, บรรทัดฐานทางสังคม-Social norms

; แนวทางหรือวิถีทางของการกระทำหรือความประพฤติเฉพาะอย่าง ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทางสังคม ตามความคาดหวังของกลุ่ม หรือตามค่านิยมของสังคมนั้น (พ.ส.ร., น. 353)

ปรากฏการณ์ทางสังคม-Social phenomena

; เหตุการณ์ ข้อเท็จจริง หรือเหตุที่เกิดขึ้น ซึ่งในทางสังคมถือว่าน่าสนใจ และในทางวิทยาศาสตร์ ถือว่าสามารถให้คำพรรณนาและคำอธิบายได้ ตัวอย่างเช่น การย้ายถิ่นของประชากรจากชนบทเข้าสู่เมือง การเกิดอาชญากรรม การแพร่ทำผิดทางการเมืองที่นิยมความรุนแรง ฯลฯ ปรากฏการณ์ทางสังคมเป็นข้อมูลหรือพื้นฐานของสังคมศาสตร์ (พ.ส.ร., น. 356)

ปราศจากโครงสร้าง - Unstructured

; เป็นภาวะที่ไม่มีกฎเกณฑ์ หรือกระบวนการที่จะให้ปฏิบัติตาม (Horton & Hunt, p. 373) และไม่ได้มีโครงการที่จะกระทำกรอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อการนั้น ใดๆ

ปราศจากเหตุผล, ไร้เหตุผล-Usually irrational

; ภาวะที่ไร้เหตุผล ที่ถูกชักนำหรือชี้นำจากความเชื่อ ความหวัง ความกลัว และความเกลียดชังที่ปราศจากเหตุผล (Horton & Hunt, p. 373)

ปัจจัยที่ทำให้เข้าร่วมปฏิบัติการควย-Precipitating factors

- ปรากฏการณ์ทางสังคมรูปแบบหนึ่ง เมื่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ทางสังคมเป็นปัจจัยเร้าให้เกิดอารมณ์ขึ้นมาในหมู่ชน อันเป็นเหตุทำให้หมู่นั้นเข้าร่วมปฏิบัติการกับเหตุการณ์นั้น ๆ ได้ (บ.ว.)
- เป็นขั้นตอนหนึ่งใน 6 ของ Vat

ปัจเจกบุคคล — Individual

- บุคคลแต่ละคน (พ.ร., น. 526)
- เฉพาะคนใดคนหนึ่ง

ปارانอย — Paranoia, paranoid

: โรคทางจิตแบบหนึ่งที่มีผู้ป่วยมีอาการหลงผิดเกิดขึ้นเป็นประจำและถือเป็นจริงเป็นจัง
ปรกติมักจะหลงคิดเห็นตนเองเป็นผู้ใหญ่ หรือระแวงว่าตนเองถูกกลั่นแกล้ง และ
บางครั้งมีอาการประสาทหลอนอยู่ด้วย (พ.ส.ร., น. 253)

ผู้, ผู้ฟัง, ผู้รับสาร, ผู้รับสื่อ — Audience

: เป็นพฤติกรรมของฝูงชนที่มีการรวมตัวกันอย่างมีระเบียบเป็นชุดหนึ่ง หรือกลุ่มหนึ่ง
ที่มีความตั้งใจจะรับสารเฉพาะเรื่อง เฉพาะทางโดยตรง และมีความตั้งใจที่จะปรับ
ตัวตามปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ร่วมกับคนอื่น ๆ ที่ตกอยู่ในภาวะหรือสถานการณ์เดียว
กัน (T.F. Hault, 1977, p 31)

ฝูงชนก่อการจลาจล — riots

: เป็นการรบกวนที่มีความรุนแรงต่อมหาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานที่ซึ่งประชาชน
รวมกลุ่มกันทางมีความผูกพันกันอย่างเป็นหมู่-เหล่า เป็นกลุ่ม-ก้อน จากพฤติกรรม
เชิงทำลาย (Hault, p. 275)

เป็นฝูงชนที่มารวมกันเพื่อกิจกรรมการจลาจล อันเนื่องมาจากการแพร่ติดต่อ

ฝูงชนก้าวร้าว — Aggressive crowd

: ฝูงชนที่มีการกระทำที่มุ่งควบคุมบุคคล ควบคุมการกระทำหรือการครอบครองสมบัติ
ของผู้ใดก็ตาม โดยชักตอเจตนารมณ์ของคนเหล่านั้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของฝูงชน
ผู้ควบคุมเอง และยังมีมุ่งที่จะก่อให้เกิดความทุกข์ร้อน หรือความไม่พอใจแก่ผู้ถูก
ควบคุมอีกด้วย (เก็บจาก พ.ส.ร., น. 11)

ฝูงชนชุมนุม Conventional crowd

เป็นฝูงชนประเภทหนึ่งที่มาชุมนุมกันภายใต้กฎหรือกติกา หรือแบบประเพณีตามที่กำหนดไว้ล่วงหน้านอกเหนือไปจากความสนใจร่วมกัน ฝูงชนแบบนี้มีการจัดระเบียบมากกว่าฝูงชนบังเอิญ เช่น ฝูงชนดูเกมกีฬา, ฝูงชนฟังดนตรี, ฝูงชนฟังการอภิปราย เป็นต้น (พ.ส.ร., น. 98) ฝูงชนประเภทนี้มีลักษณะเป็น τυτική มีความเป็นทางการและสถาบันมากที่สุด

ฝูงชนต่อต้าน Protest crowd

เป็นฝูงชนที่มาร่วมกันร่วมคัดค้านหรือแสดงการต่อต้าน คัดค้านการใดการหนึ่ง เป็นแนวการแบ่งฝูงชนตามทัศนะของ J.J. Maccione

ฝูงชนนันทนาการ Recreational crowd

ฝูงชนที่ร่วมกิจกรรมใด ๆ ที่กระทำขึ้นเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด หรือเพื่อพักผ่อนหย่อนใจของบุคคลหรือของกลุ่ม เป็นการกระทำตามความสนใจและความสนุกสนานใจของตนเองโดยเสรี มิได้เป็นการบังคับหรือมิได้เป็นการกระทำเพื่อแข่งขัน เอาการรางวัล ตัวอย่างเช่น กิจกรรมสราญใจ ได้แก่ การละเล่นต่าง ๆ ของชาวบ้าน การอ่านหนังสือ การบันเทิง ฯลฯ (พ.ส.ร., น. 298 - 299)

ฝูงชนบังเอิญ Casual crowd

เป็นฝูงชนที่ชุมนุมหรือมุงกันชั่วคราวหนึ่ง โดยมีสิ่งเร้าร่วมกัน เช่น ฝูงคนที่มุงกันตามร้านขายของ ฝูงชนที่เข้าคิวซื้อบัตรชมภาพยนตร์ ฝูงชนที่มุงดูอุบัติเหตุบนท้องถนน ฝูงชนแบบนี้มีการจัดระเบียบน้อยที่สุด (พ.ส.ร., น. 98)

ฝูงชนบ้าคลั่ง Craze

เป็นลักษณะทางพฤติกรรมรวมหมู่อย่างหนึ่งของคนหมู่มากที่แสดงพฤติกรรมออกมาตามความพอใจของตน เพียงชั่วระยะเวลาหนึ่ง ปกติมักผูกพันอยู่กับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากเรื่องพื้น ๆ หรือเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นทันทีทันใด

ฝูงชนใฝ่ให้ไ้มา Acquisitive crowd

ฝูงชนที่มีความปรารถนาอันแรงกล้าที่จะให้ไ้มาหรือที่จะไ้ครอบครอง (พ.ส.ร., น. 5)

ฝูงชนร่าเริงสนุกสนาน—Joyful crowd

: ฝูงชนร่าเริงสนุกสนานร่าเริงทำกิจกรรมต่าง ๆ หรือเกี่ยวกับนันทนาการต่าง ๆ

ฝูงชนลงมือกระทำ—Active crowd

: ฝูงชนที่มีพฤติกรรมอันมุ่งหมายจะเปลี่ยนแปลงทำลายหรือให้เกียรติแก่สิ่งของบุคคลหรือสถานการณ โดยการนำอย่างจริงจังของผู้นำหรือหัวหน้า ฝูงชนประเภทนี้เป็นฝูงชนเคลื่อนที่หรือฝูงชนวุ่นวาย (mob) (พ.ศ.ร., น. 99)

ฝูงชนวุ่นวาย— mob

: ฝูงชนที่มีการเคลื่อนไหวคึกคักและมุ่งผลบางอย่างร่วมกัน ฝูงชนวุ่นวายมักแสดง ความรุนแรงหลังจากที่ได้วนเวียนจับกลุ่มกันมาแล้วก่อนหน้านี้ หรือได้รับการยั่วยุ หรือกระตุ้นอารมณ์ด้วยสัญลักษณ์ คำปลุกใจ หรือการปราศรัยเร้าใจ (พ.ศ.ร., น. 231)

ฝูงชนสนุกสนาน, ฝูงชนมึนเมา—orgiastic crowd

: เป็นฝูงชนที่มาชุมนุมกันเพื่อความสุขสนุกสนาน หรือร่วมดื่มเหล้าเพื่อให้เกิดความรู้สึก สนุกสนาน ตามความพอใจของตน เป็นการแบ่งฝูงชนอีกทีหนึ่ง ตามแนวของ Stewart and Glynn

ฝูงชนแสดงออก— expressive crowd

: ฝูงชนที่เกิดอารมณ์โดยพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น การร่ายรำ การตะโกน การ ร้องไห้ ฯลฯ (พ.ศ.ร., น. 99)

ฝูงชนหนีภัย— escape

: ฝูงชนที่สามารถหลีกเลี่ยงหรือหนีจากสถานการณ์ที่ไม่รื่นรมย์ หรือไม่พึงประสงค์ ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อความปลอดภัยของฝูงชนเอง

พวกรักชาติอย่างรุนแรง—chanvinistic

: พวกที่มีความรู้สึกอยากให้ประเทศของตนเด่นในทางทหาร เป็นพวกที่มีความรู้สึก ลำเอียงทางชาตินิยม เพื่อให้เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า ชาติของตนมีความเข้มแข็ง เกรียงไกรกว่าชาติอื่น ๆ

พวกหัวสูง/วางท่าเป็นผู้ดี - Snobbish

- บุคคลที่ทำตัวเป็นผู้ดีหรืออยากเป็นผู้ดี
- พวกวางภูมิ, บาเพอ

พฤติกรรมทางสังคม - Social behavior

: พฤติกรรมเฉพาะบุคคลหรือบรรดาบุคคล ซึ่งสนองตอบต่อพฤติกรรมหรือปฏิกิริยาที่มุ่งหวังของคนอื่น ๆ บรรดาบุคคลเหล่านั้นต่างต้องการสร้างอิทธิพลทางพฤติกรรมส่วนบุคคล โดยปรากฏทางคำกายภาพ โดยไม่จำเป็น เมื่อเป็นดังนั้น โดยที่การตอบสนองต่อบุคคลอื่น ๆ หรือกลุ่มอื่น ๆ พฤติกรรมทางสังคมอาจจะเกี่ยวข้อง หรือไม่เกี่ยวข้องทางกายภาพของบุคคลคนหนึ่งมากกว่าก็ได้ (G.A. & A.G.

Theodorson, 1979, p. 27-28)

พฤติกรรมรวมหมู่ - Collective behavior

- พฤติกรรมของกลุ่มในลักษณะที่บุคคลทั้งหลายในกลุ่มนั้นกระทำการด้วยแรงจูงใจความรู้สึก และทัศนคติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เสมือนว่ากลุ่มนั้นคือคนเดียว (พ.ส.ร., น. 38)
- พฤติกรรมที่เกิดขึ้นทันทีทันใด โดยความเกี่ยวเนื่องกัน และปราศจากโครงสร้างของกลุ่มคน ซึ่งกระทำตอบต่ออิทธิพลร่วมในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน (Smelser, p. 496)

พฤติกรรมฝูงชน - Crowd behavior

: เป็นพฤติกรรมของฝูงชนที่ต่างแสดงออกตามสิ่งเร้า

พฤติกรรมมวลชน - Mass behavior

เป็นพฤติกรรมเลียนแบบผู้อื่น หรือเอาอย่างผู้อื่น โดยสมาชิกมีความสัมพันธ์กันด้านกายภาพ มีการกระทำที่แสดงออกถึงวัตถุประสงค์ร่วมกัน ตามปกติแล้วพฤติกรรมมวลชน จัดเป็นพฤติกรรมรวมหมู่รูปแบบหนึ่ง ซึ่งขึ้นอยู่กับการศึกษาที่ไม่มีการเจาะจงตัวบุคคล และเป็นการติดต่อกันทางอ้อม ในระหว่างสมาชิกด้วยกัน ยังมีความหลากหลายและไม่มีกฎเกณฑ์โดยเฉพาะ

พิธีเลี้ยงต้อนรับ—the celemonial of reception

: เป็นการรวมกลุ่มเพื่อทำพิธีต้อนรับหรือให้เกียรติแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ที่มาร่วมกระทำกิจการหรือหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่ง

พื้นฐานทางสังคม—Social base

: รากฐานทางสังคม อันเป็นเบื้องต้นของสังคมค่านต่าง ๆ

พูดเกินความจริง, การ—Exaggeration

: เป็นการพูดที่ขยายเกินความเป็นจริง โดยผู้พูดคิดว่าตนนั้นใหญ่โตกว่าคนอื่น

พูดซ้ำ ๆ ซาก ๆ—Constant competition

: พูดแล้วพูดอีกอย่างเดียวกันซ้ำไป (พ.ร., น. 280)

พูดเป็นนัย, พูดเลียบเคียง, การ—Using innuendo rather than direct Statements

- เป็นการพูดแสดงให้รู้ชั้นเชิงอยู่ในที (พ.ร., น. 591)
- เป็นการหาทางใช้คำพูดหรือแสดงอาการกรายเข้าไปใกล้ ๆ เพื่อหยั่งใจเขา (พ.ร., น. 724)

พูดยกตนข่มท่าน, การ—Telling of only those which support one's cause

: เป็นการพูดหยิบฉวยผู้อื่นแสดงให้เห็นว่าตัวเหนือกว่า (พ.ร., น. 650)

เพิ่มความวิตกกังวลให้—Raising anxieties

: เป็นวิธีการใช้เทคนิคต่าง ๆ สร้างความวิตกกังวลให้กับฝ่ายตรงข้าม อันเป็นการยากที่จะตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งลงไป

แพะรับบาป—Scapegoat

: คนที่รับเคราะห์กรรมแทนผู้อื่นที่ทำความผิดนั้น (พ.ร., น. 604)

ภาวะการยอมรับ—Permissiveness

: เป็นภาวะแห่งการยอมรับหรือคล้อยตามทัศนคติและการกระทำต่าง ๆ อันเป็นที่ยอมรับกัน

ภาวะคลุมเครือ-ambiguous

: เป็นลักษณะของพฤติกรรมที่ไม่กระจ่างชัด อันยากต่อการดำเนินการของบรรดา
ผู้เข้าร่วมพฤติกรรมรวมหมู่ ซึ่งไม่อาจตัดสินใจได้ว่า จะดำเนินการไปอย่างไร

ภาวะชี้แนะเจาะจงตัวบุคคล - suggestability

: เป็นวิธีการแนะนำหรือขอใบ้ให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง สำหรับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

ภาวะถูกบังคับ - Constrain

- เป็นภาวะของความจำใจที่ต้องปฏิบัติตามอย่างใดอย่างหนึ่ง
- เป็นภาวะแห่งการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งโดยฉันทใจหรือไม่ตั้งใจ
- เป็นภาวะอย่างหนึ่งในหลาย ๆ เรื่อง ที่ถูกบังคับให้อยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ โดย
ไม่มีความสมัครใจหรือเต็มใจ (Hoult, p. 82)
- ภาวะที่ต้องกระทำหรือต้องปฏิบัติตาม

ภาวะผู้นำ/ความเป็นผู้นำ - leadership

: กระบวนการและสถานการณ์ที่บุคคลหนึ่งได้เป็นที่ยอมรับให้เป็นผู้นำในกลุ่ม และมี
อิทธิพลเหนือพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่ม (พ.ส.ร., น. 207)

ภาวะออกห่าง - Alienation

- ภาวะที่บุคคลออกห่าง หรือห่างเหินจากคู่สมรส
- ภาวะความวิกลจริต หรือความเลือนลอยจากภาวะปกติของจิต (พ.ส.ร., น. 14)

มติ, ความคิดเห็น - Opinion

- ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้จะไม่ได้อาศัย
หลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปก็ตาม
- ทัศนะหรือประมาณการเกี่ยวกับปัญหาหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง เป็นทัศนะเกี่ยว
กับความเหมาะสมของนโยบายวางแผนครอบครัว
- คำแถลงของผู้ที่ยอมรับนับถือกันว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อปัญหาที่มีผู้นำมาขอ
ปรึกษา (พ.ส.ร., น. 246-247)

มติกกลุ่ม — Group Opinion

- เป็นข้อตกลงของกลุ่ม
- ความคิดเห็นหรือท่าทีของกลุ่ม ๆ ใหญ่ที่เห็นพ้องต้องกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

มติมวลชน — Mass Opinion

ความคิดเห็นของมวลชนที่เกิดขึ้นจากการถูกปลุกปั่นยุยงโดยนักโฆษณาชวนเชื่อ หรือผู้เข้าใจจุก่อน และจากการปลุกปั่นยุยงนี้ อาจกลายสภาพเป็นฝูงชนวุ่นวาย (mob) ได้

มติมหาชน — Public Opinion

;ความคิดเห็นเฉพาะหรือท่าทีของประชาชนกลุ่มใหญ่ที่มีต่อประเด็นสำคัญ ๆ ของสังคม โดยหลักการแล้ว มติมหาชนขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริง ซึ่งเป็นเรื่องราวของการวิเคราะห์ และการใช้เหตุผล แต่บางครั้งก็มีอารมณ์เข้าไปประกอบด้วย ดังเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในรูปพฤติกรรมฝูงชน เช่น การเดินขบวน การชุมนุม เป็นต้น อาจเป็นการแสดง ออกอย่างหนึ่งของมติมหาชนก็ได้ หรือการถกเถียง อภิปรายของประชาชนกลุ่ม ใหญ่ จนเกิดมีมติร่วมกันในประเด็นสำคัญประเด็นใดประเด็นหนึ่ง อาจก่อให้เกิด เหตุการณ์ที่เป็นพฤติกรรมฝูงชนขึ้นมาก็ได้ เช่น ประเด็นที่เกี่ยวกับภยันตรายของ อาวุธนิวเคลียร์ เป็นต้น (พ.ส.ร., น. 247)

ความคิดเห็นเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือท่าทีของประชาชนกลุ่มใหญ่ที่มีต่อประเด็น สำคัญ ๆ ของสังคมว่าโดยหลักการแล้ว จะขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงหรือประเด็นปัญหา ซึ่งเป็นเรื่องของการวิเคราะห์และการใช้เหตุผล

มวลชน — Mass

- : คนจำนวนมากที่อยู่รวมในสังคมเดียวกัน
- : คำว่า มวลชน 1. มีลักษณะของการรวมกันแต่เพียงหลวม ๆ 2. สมาชิกในมวลชน ไม่ได้มีการติดต่อสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เพราะแต่ละคนต่างมีภูมิหลังต่าง ๆ กัน 3. ต่างมีผลประโยชน์ร่วมกันในฐานะที่อยู่รวมในสังคมเดียวกัน 4. โดยแต่ละคน ยังมีลักษณะเป็นปัจเจกบุคคล คือต่างมีความรู้สึกแยกตนเองออกจากผู้อื่น 5. สมาชิกมวลชนมีลักษณะต่างคนต่างอยู่ รู้เรื่องของกันและกัน โดยผ่านทาง สื่อมวลชน ฯลฯ

มวลชน — Mass

: คนจำนวนมากอยู่รวมในสังคมเดียวกัน โดยมีความสัมพันธ์เพียงหลวม ๆ ยึดเหนี่ยวไม่แน่นแฟ้น แต่ละคนไม่ได้ติดต่อกันอย่างใกล้ชิด เนื่องจากมีภูมิหลังต่างกัน แต่มีผลประโยชน์ร่วมกันในฐานะที่อยู่รวมในสังคมเดียวกัน แต่ละคนมีลักษณะเป็นปัจเจกชน โดยมีความรู้สึกแยกตนเองออกจากผู้อื่น ต่างคนต่างอยู่ และไม่ประสงค์จะรู้จักกันด้วย ต่างรู้เรื่องของกันและกันโดยผ่านทางสื่อมวลชน มีลักษณะเป็นทฤษฎีมีความเป็นสถาบันมาก เนื่องจากมีการติดต่อกันและกันเป็นทางการ

มวลชนชุมนุม — Assemble mass

: เป็นมวลรวมของมวลชนประเภทหนึ่งที่มวลชนต่างมาชุมนุมกันเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง

มวลชนชุมนุมทางการเมือง — the mass Political gathering

: เป็นพฤติกรรมของคนจำนวนหนึ่งที่ต่างออกมารวมกลุ่มกันโดยมีวัตถุประสงค์ทางการเมือง

มหาชน — Publics

: ชนหมู่มาก (พ.ร., น. 628) หมายถึงประชาชนโดยทั่วไป (พ.ส.ร., น. 288)

มีการทำนายชัยชนะของฝ่ายตน — prophesying the victory of one's cause

: เป็นวิธีการทำลายขวัญและกำลังใจของฝ่ายตรงข้าม โดยการทำนายชัยชนะจะตกเป็นรองฝ่ายตน

มีการยอมรับ — Permissiveness

: เป็นการกระทำที่ปล่อยให้ไปไปตามความพอใจและมีการยอมรับการกระทำนั้น

มีความรู้สึกฉับพลัน, มีความรู้สึกเร่งรีบ — a sense of urgency

: เป็นปรากฏการณ์ทางจิตประเภทหนึ่ง ซึ่งเกิดจากปัจจัยบางประการอันทำให้เกิดภาวะความเร่งรีบขึ้น (บ.ว.)

มีลักษณะเป็นอนุบุคคล - Impersonality

: เป็นภาวะที่ไม่เกี่ยวกับตัวบุคคลใด ๆ อันเป็นลักษณะที่ไม่คำนึงถึงตัวบุคคลเป็นสำคัญ โดยแต่ละคนต่างทำหน้าที่ของตนตามบทบาทอันเกิดจากสถานภาพที่แต่ละคนดำรงอยู่นั้น

มีสถานะนิรนาม - anonymity

: เป็นภาวะของคนจำนวนหนึ่ง ซึ่งไม่รู้จักกันมาก่อน แต่อาจมาอยู่ร่วมกันในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยต่างคนต่างไม่สนใจในกันและกัน และทุกคนต่างมีความรู้สึกว่าคุณเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม มีความรู้สึกรับผิดชอบชีวิตต่าง ๆ ทางสังคม มีอิสระเสรีภาพในการแสดงออก

เมื่อเกิดปัญหาไม่กล้าตัดสินใจ - Ambiguous and open decision

: ในกรณีที่มีการต่าง ๆ เกิดขึ้น ประชาชนไม่ได้วางแผนหรือโครงการไว้ล่วงหน้า เมื่อเกิดปัญหานั้น ไม่อาจแก้ปัญหานั้น ๆ ได้ทันเวลาที่ ทำให้ประชาชนไม่มีทิศทางที่แน่นอน ชาติผู้ขึ้นแะที่จะเชื่อถือได้ อันอาจก่อความซุลมุนระส่ำระสายขึ้นมาได้ อันเป็นลักษณะของการขาดสติ (บ.ว.)

ไม่จำเป็นต้องพูดความจริงเสมอไป, การ - Telling of Untruths

: เป็นวิธีการพูดจูงใจให้ผู้อื่นมีความเห็นคล้อยตามและยินดียปฎิบัติตามอย่างหนึ่ง เพื่อประโยชน์ของฝ่ายตน โดยไม่คำนึงถึงกฎเกณฑ์และข้อเท็จจริง

ไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้, ไม่สามารถพยากรณ์ได้ - Usually unpredictable

: ไม่สามารถบอกทิศทางหรือผลลัพธ์ที่เกิดจากพฤติกรรมนี้ล่วงหน้าได้

(Horton & Hunt, p. 373)

เมื่อเกิดปัญหาไม่กล้าตัดสินใจ - Ambiguous and open decision

: ในกรณีที่มีการต่าง ๆ ประชาชนไม่ได้วางแผนหรือโครงการไว้ล่วงหน้า เมื่อเกิดปัญหานั้น ไม่อาจแก้ปัญหานั้น ๆ ได้ทันเวลาที่ ทำให้ประชาชนไม่มีทิศทางที่แน่นอน ชาติผู้ขึ้นแะที่จะเชื่อถือได้ อันอาจก่อความซุลมุนวุ่นวายระส่ำระสายขึ้นมาได้ (บ.ว.)

เหยียดหยันคู่แข่งชั้นกับฝ่ายของตน - rediculing one's opponents or their view points
 : เป็นการดูหมิ่นดูแคลนแนวความคิดของคู่แข่งชั้นของตน ส่วนใหญ่มักเป็นแนวคิดที่
 ชัดแย้งกับของตน

รู้จักเลือกข้อมูลบางอย่างมาใช้, การ - card stacking
 : เป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการรู้จักเลือกสรรข้อมูลที่จำเป็น และสำคัญเกี่ยวกับเรื่อง
 นั้น ๆ บางข้อมูลมาใช้ให้เกิดประโยชน์

ระดับเสถียรภาพ - Degree
 : เป็นเกณฑ์วัดระดับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคลด้วยกัน ว่ามีมากน้อยเพียง
 ใดหรืออยู่เกณฑ์ใด

ลงประชาทัณฑ์, การ - lynching
 : การปฏิบัติตามประเพณีที่เกี่ยวกับการลงโทษถึงตายต่อผู้ฝ่าฝืนจารีตของชุมชนนั้น ๆ
 โดยมีได้ใช้กรรมวิธีตามกฎหมาย กลุ่มที่ลงประชาทัณฑ์นั้น ประกอบด้วยบุคคลอย่าง
 น้อย 2 คน และการปฏิบัติเช่นนั้น เรียกกันว่า การใช้กฎหมายเถื่อน (พ.ส.ร.,
 น. 212)

ลัทธิบูชา - Cult
 : องค์พิธีกรรมและการปฏิบัติทางศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการบูชาหรือการเอาใจเทพเจ้า
 หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหนือธรรมชาติ (พ.ส.ร., น. 99)

วัด, การ, มิติ - Dimension
 : ข้อกำหนดที่บ่งชี้ถึงถึงระยะ ขนาด ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งในรูปของปริมาตร อันประกอบ
 ด้วยความยาว ความกว้าง ความลึก ของปริมาตรชนิดใดชนิดหนึ่ง

วัฏจักรชีวิต - life cycle
 : ช่วงระยะเวลาของชีวิตหรือการดำเนินชีวิต ชุดหนึ่ง ซึ่งเกิดขึ้นและดำเนินติดต่อกัน
 ไปอย่างมีระเบียบจนจบลง ณ จุดเริ่มต้นนั้นอีก (พ.ร., น. 734)

วิถีชีวิต - way of life
 - แนวทางชีวิต (พ.ร., น. 743)
 - วิธีดำเนินชีวิตของแต่ละคน

วีรบุรุษ -Hero

;ชายที่ไ้รับยกย่องว่ามีความกล้าหาญ (พ.ร., น. 749)

สาวกภาวะ, การติดตาม -Following

การยกย่องบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เป็นที่ยอมรับนับถือของมหาชน และยอมปฏิบัติตาม
ผู้ที่มีมหาชนยกย่องนั้นด้วยความจงรักภักดี

สภาพเป็นสถาบัน-Institutionalization

เป็นขั้นที่ขบวนการบรรลุเป้าหมาย โดยบรรลุจุดสุดยอดของความเป็นปึกแผ่นและมี
อิทธิพลมากมาย ในระยะนี้ ภาวะผู้นำขึ้นอยู่กับคุณภาพของคุณค่าที่รักษาไว้ได้
โดยยาก จากบรรพบุรุษที่มีต่อสาวกที่มากกระชั้นชิดและสภาพกลุ่มมีฐานะเป็นทางการ
ที่เป็นแบบแผนและมีเหตุผล จนสามารถเปลี่ยนแปลงระเบียบทางสังคมได้

สภาวะการขาดความแน่นอน -Uncertainty

;เป็นภาวะที่มีความคลุมเครือ ไม่กระจ่างชัดหรือปราศจากโครงสร้าง

สภาวะถูกแนะนำง่าย -Suggestability

;ในกรณีที่ฝูงชนไม่ได้กำหนดสถานภาพและบทบาทของฝูงชนมาแต่เดิม เพียงแต่
กำหนดระเบียบและโครงสร้างไว้ โดยไม่มีผู้ใดได้รับการจัดตั้งหรือได้รับมอบหมาย
ให้รับผิดชอบโดยเฉพาะ โดยไม่มีรูปแบบของพฤติกรรมโดยเฉพาะ ในกรณีเช่นนี้
ทำให้เกิดความรู้สึกว่าแห้ว อ้างว้าง ซากที่ฟุ้งฟิง ปราศจากหลักยึดเหนี่ยว อันอาจ
ทำให้ประชาชนสามารถปฏิบัติการตามการชี้แนะของใครก็ได้ โดยไม่ต้องไตร่ตรอง
หรือหาเหตุผลมาประกอบหรือความคิดเห็นใด ๆ

สภาวะถูกแนะนำง่าย -Suggestability

- เป็นการเสนอแนะความคิดให้หรือสิ่งที่เสนอแนะให้
- เป็นภาวะที่สามารถกระตุ้นให้รู้สึกหรือกระทำการอย่างฉับพลันแทบไม่ต้องใช้
ความคิด (พ.ส.ร., น. 388)

สภาวะรวมหมู่ - Collectivity

คนจำนวนมากซึ่งได้กำหนดการกระทำต่อกันไว้แล้วกับอีกคนหนึ่ง และไม่ได้มีส่วนร่วมกับพิธีสถานตามที่กำหนดไว้แล้วแต่เดิม และชุมนุมกันอยู่ (J.J.

Macdonis, 1987, p. 641)

สมัยนิยม - Fashion

- การแปรผันในค่านเครื่องแต่งกาย เครื่องเรือน คนตรี ศิลปะ และวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่สังคมเห็นชอบ และเกิดขึ้นติดต่อกันไป โดยมีอายุอยู่ในช่วงเวลาที่ค่อนข้างสั้น
- รูปแบบวัฒนธรรมใด ๆ ที่มีอายุค่อนข้างสั้น เช่น สำนักปรัชญา หรือแบบทำนองของศิลปะที่ไ้รับเกียรติภูมิ (พ.ศ.ร., น. 147 - 148)
- เป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นพฤติกรรม ที่เป็นเหตุผลที่สุด

สร้างควมสนใจ - gaining attention

เป็นวิธีการแรกของการโฆษณาชวนเชื่อที่จะให้มหาชนหันมานิยมชมชอบ

สังคมนิยม - Socialism

ระบบสังคมที่มีหลักการให้รัฐหรือส่วนรวมเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต (พ.ศ.ร., น. 368 - 369)

สังคมผู้อื่นำ - other direction

เป็นสังคมที่เลียนแบบหรือทำตามผู้อื่น เป็นการเอาอย่างทางพฤติกรรมบางอย่าง

สังคมมวลชน - Mass Society

เป็นสังคมประเภทผู้อื่นำ มักปรากฏในสังคมเมืองหรือสังคมอุตสาหกรรม อันเป็นสังคมที่มีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจหรือสังคมอุดมโภคา แต่สภาพความเป็นอยู่ของสมาชิกมักโดดเดี่ยวอ้างว้าง มีลักษณะแยกตัวออกจากผู้อื่น สังคมมวลชนมีลักษณะเป็นอโนมี คือ มีความไร้บรรทัดฐาน ความเสียระเบียบทางสังคมและส่วนตัวบุคคล การทำให้เสียกำลังใจ มีความเป็นภาวะออกหาก (alienation) คืออาจออกหากหรือห่างเหินคู่สมรส และภาวะความวิกลจริต หรือความเลื่อนลอยจากภาวะความวิกลจริต หรือความเลื่อนลอย จากภาวะปกติของจิต (พ.ศ.ร., น. 14)

สังคมอุดมโภค - affluent society

: เป็นสังคมในเมืองหลวง หรืออุตสาหกรรมที่มีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ เป็นสังคมที่มีความเจริญรุ่งเรืองและเป็นแหล่งรวมของชนต่างวัฒนธรรม

สาธารณะ - Public

- เป็นของกลางสำหรับคนทั่วไป
- ทุกคนใช้ได้ เกี่ยวข้องได้ เช่นของสาธารณะ
- ประชาชนโดยทั่วไป (พ.ส.ร., น. 288)

แสดงความเข้มแข็ง - Showing Strength

- เป็นวิธีการโฆษณาชวนเชื่ออย่างหนึ่งที่บรรดานักโฆษณาชวนเชื่อต่างตระหนักกัน คือเกี่ยวกับประชาชน ซึ่งส่วนมากมักไม่สนับสนุนผู้ที่อ่อนแอ โดยการใช้ความพยายามมากที่จะแสดงให้เห็นความแข็งแรงของฝ่ายตน
- เป็นวิธีการโฆษณาชวนเชื่อวิธีการหนึ่งที่แสดงให้เห็นความแข็งแรงมั่นคงของฝ่ายตน

แสวงหาข่าวสาร, การ - Information Seeking

: การเสาะแสวงหาเรื่องราวต่าง ๆ เรื่องใดเรื่องหนึ่งตามความเป็นจริงเท่าที่มันจะเป็นไปได้

ให้สมญาตามลักษณะ, การ - name calling

: เป็นการตั้งชื่อ หรือให้ชื่อตามลักษณะของผู้รับ

องค์กร/องค์การ - Organization

: หน่วยงานที่มีการจัดระเบียบงานตามกระบวนการที่จำแนกความแตกต่างของส่วนหนึ่งออกจากอีกส่วนหนึ่ง โดยให้แต่ละส่วนกระทำหน้าที่แตกต่างกัน และในขณะเดียวกันก็สร้างความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ภายในส่วนรวมทั้งหมดนั้นให้กระทำหน้าที่ประสานกัน (พ.ส.ร., น. 249)

ออร์จี -Orgy

งานรื่นเริงหรืองานฉลองตามแบบพิธี ซึ่งมีลักษณะเป็นการผ่อนคลายข้อห้าม หรือ ขอบังคับตามประเพณีลงชั่วคราว โดยทั่วไปมักมีการร้องรำทำเพลง การกินเลี้ยง การดื่มของมึนเมา และการละเล่นต่าง ๆ ออร์จีเป็นรูปแบบหนึ่งของพฤติกรรม ผูกพัน (พ.ส.ร., น. 249)

อิงประเพณี -Appeal to Tradition

เป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งที่แสดงออก โดยการกระทำให้เป็นที่ยอมรับและเห็น ในรูปของความเป็นคนเคร่งครัดในขนบประเพณีและวัฒนธรรมอันเป็นที่ยอมรับกัน ในสังคมนั้น ๆ เพื่อให้ผู้พบเห็นเกิดความนิยมยอมรับและมีความเชื่อมั่นในตัวนัก- โฆษณาชวนเชื่อ

อุดมคตินิยม -Idealism

เหตุผลหรือหลักปฏิบัติในการตัดสินใจว่าสถาบันและวิธีการปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ที่ปฏิบัติ กันอยู่ในสังคมดีหรือไม่ดีเพียงใด (พ.ส.ร., น. 179)

คตินิยม, อุดมคติวิทยา/ อุดมการณ์ - Ideology

แบบอย่างความคิดเห็น ความเชื่อ รวมทั้งวิธีการคิดอันเป็นลักษณะของกลุ่มคน เช่น ชาติ ชนชั้น วรรณะ เป็นต้น ส่วนจะมีลักษณะอย่างไร ขึ้นอยู่กับสภาพทาง ภูมิศาสตร์และคตินฟ้าอากาศ กิจกรรมที่ทำกันจนเคยชินและ สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม ของกลุ่มคนเหล่านั้น (พ.ส.ร., น. 181)

เอกภาพทางสมอง -Mental Solidarity

ลักษณะที่เป็นนามธรรมอย่างหนึ่งของมหาชน เนื่องจากมหาชนมักอยู่กันอย่างกระจัด กระจาย แต่มีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายตรงกัน มีความสนใจในปัญหาหรือประเด็น ตรงกันโดยไม่จำเป็นต้องมารวมอยู่ใกล้ชิดกัน

เอกลักษณ์และวัตถุประสงค์ลุ่มเครือ -Concealing identity and aims

เป็นการกระทำอย่างหนึ่งที่พยายามไม่เปิดเผยเอกลักษณ์และวัตถุประสงค์ที่แท้จริง

ฮิสทีเรียหมู่ — Mass hysteria

เป็นพฤติกรรมมวลชนรูปแบบหนึ่ง อันเป็นความวิปลาสคือความผิดปกติทางจิต
 อย่างหนึ่งของคนจำนวนหนึ่งในมวลชน เป็นความไม่เป็นระเบียบแห่งพฤติกรรม
 คือพฤติกรรมที่ปราศจากการควบคุม ซึ่งปรากฏในอาการต่าง ๆ เช่น จิตหลอน
 อารมณ์ไม่มั่นคง คือมีอาการทางอารมณ์หัววันไหว ไม่คงที่แน่นแนและอ่อนแอ

2. คำเทียบอังกฤษ - ไทย

คำเทียบอังกฤษ-ไทย

เพื่ออำนวยความสะดวกในการค้นหาคำศัพท์ ได้จัดทำคำศัพท์ภาษาอังกฤษมา
พิมพ์ไว้ด้วย เมื่อผู้ศึกษาสงสัยไม่สามารถค้นจากภาษาไทยได้ หวังค้นได้จากภาษาอังกฤษแล้ว
เทียบภาษาไทยที่พิมพ์ไว้ข้างต้น เพื่อค้นหาคำอธิบายที่พิมพ์ไว้ในหนังสือนี้

absence or weakness of social forms	ขาดแคลนหรือมีรูปแบบทางสังคมไม่แน่นอน
Acquisitive crowd	ฝูงชนใฝ่ให้ได้มา
Active crowd	ฝูงชนลงมือกระทำ
affluent society	สังคมอุดมโภคา
Aggressive crowd	ฝูงชนก้าวร้าว
Alienation	ภาวะออกห่าง
ambiguous	ภาวะคลุมเครือ
Ambiguous and open decision	เมื่อเกิดปัญหาไม่กล้าตัดสินใจ
Anemie	อโนมี
amonymity	มีสภาวะนิรนาม
Appeal to Tradition	อิงประเพณี
a sense of urgency	มีความรู้สึกฉับพลัน, มีความรู้สึกเร่งรีบ
Assemble mass	มวลชนชุมนุม
Attacking the personal character of one's opponents	การพยายามหาลักษณะส่วนตัวของฝ่ายตรงข้าม มาประจาน
Attitude	ทัศนคติ, ท่าที, เจตคติ
Audience	ผู้ดู/ผู้ฟัง, ผู้รับสาร, ผู้รับสื่อ

Band Wagon	การชุมนุมคน
Breakdown in mechanism of social control	การทำลายกลไกที่ใช้ควบคุมทางสังคม
Card Stacking	การรู้จักเลือกข้อมูลบางอย่างมาใช้
Casual crowd	ฝูงชนบังเอิญ
Celemonial of reception, the	พิธีเลี้ยงต้อนรับ
Chain letter	จดหมายลูกโซ่
Changed perspectives and values	การเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์และค่านิยม
Chanvinistic	พวกรักษาคืออย่างรุนแรง
Claiming wide support among the people	ประกาศให้การสนับสนุนอย่างเปิดเผยในหมู่-
Clarification of the Collective Consciousness	การทำสำนึกรวมหมู่ให้แจ่มแจ้ง
Coalescence	ขั้นรวมตัวกัน
Collective behavior	พฤติกรรมรวมหมู่
Collective mentality	ความมีจิตใจรวมหมู่, สภาวะจิตรวมหมู่, จิตใจรวมหมู่
Collective mind	จิตรวมหมู่
Collectivity	การรวมหมู่, สภาวะรวมหมู่
Concealing identity and aims	เฝ้าถักและวัตถุประสงค์คลุมเครือ
Conflict relation	ความสัมพันธ์เชิงขัดแย้ง
Conflicting values	ค่านิยมขัดกัน
Conservative Social movement	ขบวนการสังคมอนุรักษ
Constant competition	พูดซ้ำ ๆ ซาก ๆ

Constrain	ภาวะถูกบังคับ
Contagion	การแพร่ติดต่อ
Contagion Theory	ทฤษฎีการแพร่ติดต่อ
Conventional crowd	ฝูงชนชุมนุม
Convergence Theory	ทฤษฎีเข้ากันได้
Counter movement	ขบวนการโต้แย้ง
Craze	ฝูงชนบ้าคลั่ง, ความบ้าคลั่ง, ความคลั่งไคล้
crowd behavior	พฤติกรรมฝูงชน
Cult	ลัทธิบูชา
Degree	ระดับเสถียรภาพ
Demise	อวสานกาล
Dimension	การวัด, มิติ
Emergent - Norm Theory	ทฤษฎีพัฒนาฉบับหลัง
episodic	เกิดขึ้นชั่วคราว, เกิดขึ้นเฉพาะกิจ
Exaggeration	การพูดเกินความจริง
Exc luding competition	ตัดการแข่งขัน
Expressive crowd	ฝูงชนแสดงออก
Expressive movement	ขบวนการแสดงออก
Expressive Social movement	ขบวนการสังคมแสดงออก
escape	ฝูงชนหนีภัย

Fad	ความคั่งนิยมชั่วขณะ
Fasion	สมัยนิยม
Following	สาวกภาวะ, การติดตาม
Fragmentation	การแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย
Frequency	ความแรงถี่
Front organizations	องค์กรบังหน้า
gaining attention	สร้างความสนใจ
generalized belief	ความเชื่อที่ระบาคในฝูงชน
generation gap	ช่องว่างระหว่างวัย
glittering generalities	การใช้ถ้อยคำไพเราะเริ่นหู
Group Opinion	มติกลุ่ม
"Hare Khrishna" Mission	ขบวนการ "นเรกฤษณะ"
Hero	วีรบุรุษ
Inoipienoy	ชั้นปฐมวัย
Idealism	อุดมคตินิยม
Ideology	คตินิยม, อุดมคติวิทยา/อุดมการณ์
Individual	ปัจเจกบุคคล
Individual suggestability	ภาวะชี้แนะเจาะจงตัวบุคคล
Information Seeking	การแสวงหาข่าวสาร
Institutionalization	สภาพเป็นสถาบัน
Issue	ประเด็น

Joyful crowd	ฝูงชนร่าเริงสนุกสนาน
leadership	ภาวะผู้นำ/ความเป็นผู้นำ
life cycle	วัฏจักรชีวิต
lynching	การลงประชามติ
mass	มวลชน
Mass behavior	พฤติกรรมมวลชน
Mass hysteria	ฮิสทีเรียหมู่
Mass movement	ขบวนการมวลชน
Mass opinion	มติมวลชน
Mass Society	สังคมมวลชน
mass political gathering, the	มวลชนชุมนุมทางการเมือง
Mediation	การไกล่เกลี่ย
Mental Solidarity	เอกภาพทางสมอง
Milling	การเดินไปเดินมา
mind mechanism	กลไกทางจิต
mob	ฝูงชนวุ่นวาย
mob Psychology	จิตวิทยาฝูงชนบ้าคลั่ง
mobilization	จลาจลภาพ
Mobilization for action	การลงมือปฏิบัติการ
Moone Movement	ขบวนการ "มูนี"

name calling	การให้สมญาตามลักษณะ, การตั้งชื่อ
negative attitude	ทัศนคติเชิงนิเสธ
non formal	อสังฐาน, ไม่เป็นแบบแผน
Normlessness	ความปราศจากปทัสถาน
Operation of Social Control	การควบคุมทางสังคม
other direction	สังคมผู้อื่นนำ
Opinion	มติ, ความคิดเห็น
Organization	การจัดระเบียบ/องค์การ, องค์การ
Orgiastic crowd	ฝูงชนสนุกสนาน, ฝูงชนเมามะ
Orgy	ออริจี
Oversimplification of issues	การใช้ประเด็นง่ายเกินความเป็นจริง,
panic	ความแตกตื่น, ฝูงชนแตกตื่น
paranoia, paranoid	ปارانอย, โรคจิตชนิดหนึ่ง
Permissiveness	มีการยอมรับ, ภาวะการยอมรับ
Physic	กายภาพ
Plain Folks	การใช้ลักษณะที่แสดงถึงความสัมพันธ์ใกล้ชิด
Polarization	ความตั้งใจ
Political Protest Theory	ทฤษฎีต่อต้านทางการเมือง
Precipitating factors	ปัจจัยที่ทำให้เข้าร่วมปฏิบัติการด้วย
Precipitating incident	เข้าร่วมเหตุการณ์, อยู่ในเหตุการณ์

Pressure	ความกดดัน
propheying the victory of one's cause	มีการทำนายชัยชนะของฝ่ายตน
Protest crowd	ฝูงชนต่อต้าน
Public	สาธารณะ
Publics	มหาชน
Public Opinion	มติมหาชน
racist	นักชาตินิยม/พวกนิยมเชื้อชาติ
Raising anxieties	เพิ่มความวิตกกังวลให้
Reactionary Social movement	ขบวนการสังคมปฏิกิริยา
Recreational crowd	ฝูงชนนันทนาการ
rediculing one's opponents of their view points	เยาะเย้ยที่คนคู่แข่งขึ้นกับฝ่ายของตน ดูหมิ่นความคิดเห็นคู่แข่ง, ดูถูกความคิดเห็นของฝ่ายตรงข้าม
Reform movement	ขบวนการปฏิรูป
Revisionary Social movement	ขบวนการสังคมดัดแปลงแก้ไขใหม่
Revolutionary movement	ขบวนการปฏิวัติ
Revolutionary Social movement	ขบวนการสังคมปฏิวัติ
Riots	ฝูงชนผู้ก่อการจลาจล, ฝูงชนก่อกวนจลาจล, การจลาจล, ความอลหม่าน
Rumor	ข่าวลือ
Scapegoat	แพะรับบาป
Securing the endorsement of people of prestige	การกล่าวยกย่องสืบหลัง

sense of urgency	เกิดความรู้สึกที่ตื่นตัว
Showing Strength	แสดงความเข้มแข็ง
Size	ขนาด
Skill	ความสันตติ, ทักษะ
Snobbish	พวกหัวสูง/วางท่าเป็นผู้ดี
Social action	การกระทำทางสังคม
Social base	พื้นฐานทางสังคม
Social behavior	พฤติกรรมทางสังคม
Social Contagion	การแพร่ติดต่อทางสังคม
Social deprivation	การสูญเสียทางสังคม
Socialism	สังคมนิยม
Social movement	ขบวนการทางสังคม
Social movement Industries	ขบวนการทางสังคมด้านอุตสาหกรรม
Social movement organization	ขบวนการทางสังคมด้านองค์การต่าง ๆ
Social norms	ปทัสถานทางสังคม, บรรทัดฐานทางสังคม
Social phenomena	ปรากฏการณ์ทางสังคม
Social unrest	ความระส่ำระสายทางสังคม/ความไม่สงบทางสังคม/ความวุ่นวายทางสังคม
Solidarity	ความเป็นปึกแผ่น, ความเป็นเอกภาพ
Specific social movement	ขบวนการทางสังคมเฉพาะกิจ
Structural Conduciveness	โครงสร้างที่เป็นแรงเสริม-แรงจูงใจ

Structural Strain	โครงสร้างที่เป็นแรงกดดัน
Sub-Culture	อนุวัฒนธรรม/วัฒนธรรมย่อย/ชนต่างวัฒนธรรม
suggestability	สภาวะถูกแนะนำง่าย
Tactics	กลวิธี/กลยุทธ์
Technique	เทคนิค
Theory	ทฤษฎี
Telling of only those which support one's cause	การพูดยกยอชมทาน
Telling of untruths	การไม่จำเป็นต้องพูดความจริงเสมอไป
Testimonials	การยืนยัน
Transfer	การใช้คำที่มีลักษณะเชื่อมโยง
Uncertainty	สภาวะการขาดความแน่นอน
Unpersonality	มีลักษณะเป็นอนุคลิก
Unstructured	ปราศจากโครงสร้าง
Usually irrational	ปราศจากเหตุผล, ไร้เหตุผล
Usually unpredictable	ไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้, ไม่สามารถพยากรณ์ได้
Use of emotional toned symbols	การใช้สัญลักษณ์ที่ปรับเข้ากับอารมณ์ของผู้รับสาร
Use of highly emotional music, pictures etc.	การใช้ดนตรี รูปภาพ ฯลฯ เพื่อให้เกิดความสะเทือน อารมณ์อย่างสูง
Uses of Slogans and Catch words	การใช้คำหึงเหยและคำพูดที่พูดกันจนติดปาก
Using innuendo rather than direct statements	การพูดเป็นนัย การพูดเลียบเคียง

Value - Added theory (Vat)

ทฤษฎีค่านิยมเพิ่ม

Value Conflict

ความขัดแย้งค่านิยม

way of life

วิถีชีวิต